

Adèle Rosenfeld

Les meduses no tenen orelles

Traducció de Marta Marfany



Adèle Rosenfeld

Les meduses no tenen orelles

Traducció de Marta Marfany

Edicions 62

Barcelona

Títol original: *Les méduses n'ont pas d'oreilles*
© Éditions Grasset & Fasquelle, 2022

*La lectura obre horitzons, iguala oportunitats i construeix una societat millor.
La propietat intel·lectual és clau en la creació de continguts culturals perquè sosté
l'ecosistema de qui escriu i de les nostres llibreries.
En comprar aquest llibre contribuïu a mantenir aquest ecosistema viu i en creixement.
A Grup62 agraiïm que ens ajudeu a donar suport així a l'autonomia creativa d'autores
i autors perquè puguin continuar desenvolupant la seva funció.
Adreceu-vos a CEDRO (Centro Español de Derechos Reprográficos) si necessiteu fotocopiar
o escanejar algun fragment d'aquesta obra. Podeu contactar amb CEDRO a través
del web www.conlicencia.com o per telèfon al 91 702 19 70 / 93 272 04 47.*

Primera edició: juny del 2023

© de la traducció: Marta Marfany Simó, 2023

© d'aquesta edició: Edicions 62, s. a.
Diagonal, 662-664. 08034 Barcelona
info@grup62.com
www.edicions62.cat

Fotocomposició: Grup62

DIPÒSIT LEGAL: B. 10.148-2023
ISBN: 978-84-297-8114-4



Era l'edifici Castaigne, i jo havia entès Castagne. Abans d'obrir les portes de doble batent com a les velles pel·lícules de l'oest, hi havia un cartellet on hi deia «Otorrinolaringologia (ORL) i cirurgia cervicofacial, servei d'implantologia». Només m'era familiar otorrinolaringologia. Quan era petita em pensava que era una sub branca de l'estudi dels rinoceronts.

Uns cops sords em marcaven el ritme de les pulsacions a les orelles. Vaig assegurar-me al final del passadís, a prop d'una taula plena de revistes especialitzades en la sordesa; en una hi sortien testimonis sobre l'aïllament a la feina. Jo alçava els ulls a cada línia perquè no em passés el torn si em cridaven quan em vaig adonar que una vella en cadira de rodes s'havia plantat davant meu, mirant la revista *Trente millions de sourds*. Vaig llegir una frase que hi havia destacada a la portada: «El llenguatge també pot donar seguretat, fins i tot un excés de seguretat: ens pensem que fem més lleugera la duresa de les paraules tot complicant-les. Sords, cecs, vells, malalts mentals, ens fa vergonya parlar de vosaltres: persones que no hi senten bé, interns especials, invidents, sèniors... dels morts n'acabarem dient els no-vius». Quan em vaig adonar que aquella vella,

o sènior, o persona gran, no sabia pas com dir-ne, em parlava cridant, la vaig interrompre: «Miri, senyora, em sembla que hi sento tan poc com vostè», però no em va entendre i va continuar el seu monòleg ronc.

Un home va posar fi a aquell diàleg esbiaixat: «Ens toca». El vaig seguir cap a la cabina capitonada, ell va tancar la porta rere meu. Vaig observar la immensa maneta de ferro cromat i no vaig poder evitar fer la comparació amb les cambres frigorífiques dels carnissers. Aquí hi esmorteïen el so, a intervals, meticulosament. Em va posar els cascos a les orelles, amb cura, com es posen elèctrodes al cap d'un pollastre, i em va donar un joystick. Em van arribar els primers sons, no tots, alguns em bategaven als timpans.

Després els tocava a les paraules, es tractava d'anar dient la llista com un lloro de repetició. Molts cops era absurd i havies de lluitar contra la imaginació, que s'entaforava pels intersticis.

cabells,
llimona,
roca,
soldat,
muguet,
botó,
vidrier,
vestit,
pelvis.

Una veu greu enumerava les paraules, que s'anaven ensordint de mica en mica i al final es perdien entre la boira. Havies d'empaitar-les en esperit, al capvespre, i

lluitar contra els paisatges que es dibuixaven; un refugi contra els forats d'obús del llenguatge. Jo solia divagar entre els silencis i les paraules perdudes, feia que em xuclés el poder de la imaginació, però aquest cop la realitat estava tan malmesa per aquells sons disminuïts que les imatges se m'encarnaven amb una nova força. Era un univers antiquat de postguerra, la història d'un marit que torna al poble, d'entre els morts, que redescobreix un món oblidat. Li veia la cara retallada per la llum, era allà i anomenava les coses amb una veu àtona per tornar-se a apropiari d'una existència que era la seva. Va dir «cabells» i la seva mirada es va perdre entre els rínxols de la seva dona que plorava en silenci, després els ulls van desplaçar-se cap a la cistella de fruita, va dir «llimona» i tot seguit va alçar el rostre cap a la finestra, des d'on es veia la costa escarpada de la Bretanya i va assenyalar amb la boca: «roca». I va recordar d'on venia: «soldat», i totes les estacions que havien passat mentre era soldat. Va dir «muguet» mirant aquell bocí de primavera que es gronxava entre ella i ell, i que va acabar d'esquinçar-li el pit. Va abaixar la mirada perquè no se li veiessin els ulls entelats i va pronunciar «botó», l'uniforme llavors el va enviar amb tots aquells altres soldats. Els seus llavis van dir «vidrier», davant dels seus ulls era mort, però els seus llavis van continuar murmurant, i la seva dona no ho va sentir, «vestit» —el vidrier sempre portava a sobre un tros de faldilla d'una dona que estimava. El soldat no va poder retenir el somriure que el travessava, fins que va pronunciar «pelvis», prou fort perquè la seva dona se sobresaltàs i el mirés espaordida com rememorava la pelvis de l'altre soldat que havia explotat per un tret d'artilleria.

«Ara passem a l'esquerra», em va dir l'audiòmetre as-

senyalant-me l'altra orella. La història del soldat em resonava a l'orella sorda. Els sons que xocaven en el timpà mort formaven la banda sonora dels seus records. La traça memorial de les paraules havia emmudit en una presència.

Em vaig asseure un altre cop als seients de davant de la consulta per constatar els estralls a l'audiograma. Vaig observar amb atenció la corba en negatiu en el paperet quadriculat amb les abscisses i les ordenades per quantificar el so. Semblava una vista aèria de la platja del Desembarcament: la marea de silenci havia recobert més de mitja platja.

A la consulta de l'ORL especialista, hi havia pòsters del biaix de l'orella interna que decoraven la sala amb tons vermells i blaus. L'orella externa que hi sortia era d'un rosa vulgar, i l'orella interna, primer groc sorrós, vermell carmí i beix rosat, desembocava en un laberint blau. Era la còclea. S'assemblava més aviat a un cargol a la borgonyona massa cuit.

La doctora es va asseure a l'escriptori, amb l'historial de tots els meus audiogrames a les mans, i es va posar a vocalitzar ultratjosament. No és bon senyal que, davant de l'últim audiograma que t'han fet, un metge especialista en implants et parli com si fossis ruc. Em vaig començar a trobar malament.

—En efecte, vostè ha perdut quinze decibels, és molt.

Li vaig explicar com havia passat, o més aviat com no havia passat.

No hi havia hagut símptomes precursors —per què havien de córrer, els símptomes?

S'havia erosionat, com aquell qui res.

De fet, sí, hi havia hagut dues congelacions d'imatge en què jo havia estat conscient que el so s'havia tallat.

La primera vegada, a Londres, a principis del mes

d'agost, quan després de prendre'm un cafè el cambrer m'havia parlat. S'estava davant meu palplantat, amb els llavis penjant, no li sortia cap so de la boca. Vaig barbotejar en un anglès justet que no entenia res, res de res, amb la cara descomposta. Em va respondre, o crec que aquesta va ser la seva resposta, entre els llavis i les paraules que tocaven el dos, que jo parlava molt malament l'anglès. Allà vaig perdre la banda sonora. A la ciutat de Londres, a la cantonada entre Churchway i Stoneway, la marea es va retirar.

La segona vegada, a la Bretanya, a Plougrescant, hi havia anat a veure un amic i, mentre sopàvem, la banda sonora es va tallar un altre cop. Jo li veia els cabells blancs i la boca que s'estirava mentre somreia, l'anècdota s'escollava en el vent, li seguia la comissura dels llavis però el silenci havia recobert la trobada amb una capa de plom. Vaig poder desxifrar «Brasil», devia parlar de la seva conferència. Jo reia per dissimular.

A la doctora només li vaig dir: «Va començar progressivament, a l'agost».

I va respondre que podíem provar d'ingressar-me per seguir un tractament, però que no era segur que funcionés. I que també hi havia una altra *solució*: «l'implant co-clear». Pensava en un implant a la dreta, a l'orella bona; a l'orella esquerra només hi provocaria un xivarri intel·ligible. Em va precisar que després d'un llarg període de reeducació, de sis mesos a un any, hi sentiria millor en totes les freqüències. Per contra, era una operació irreversible, perdria l'audició «natural» que tenia ara.

Els pocs cilis que em quedaven al fons de l'orella captaven els aguts i alguns greus, tot just em permetien reconstituir el sentit i, sobretot, percebre encara l'escalfor

dels sons, la pàtina feta de vent, de color i de tot el que el so té d'aspreses.

Vaig mirar els botonets grisos i blaus de plàstic, uns models reduïts d'implant que hi havia damunt del seu escriptori. Semblaven imants de nevera.

No vaig saber què dir, ella em va allargar la mà i l'hi vaig agafar com quan ens aferrem a les branques.